

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat ne teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Naprejš«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so poštn. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 7.
Četrtekova številka »Naprejš«
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Številke.

Naj nam čitatelji ne zamerijo, da se hočemo v naslednjem nekoliko pomuditi pri navidez najbolj suhoparnem in dolgočasnem poglavju o številkah, ki je pa za življenje prav tako, če ne še bolj važno kakor vsakdanji kruh. Brez številke v našem smislu bi namreč ne bilo niti kruha, niti obleke, niti stanovanja. Številke so tiste neme priče, ki prikazujejo gmojni položaj vsakega naroda, pričajo o stanju narodnega gospodarstva in o drugih panogah socialnega življenja, v številkah je izraženo vse, kar potrebuje človek za razumevanje prav vseh problemov, o katerih sicer lahko fantazira in ugiblje, katerim pa nikoli ne pride do dna, če ne pokliče na pomoč številke odnoso vede, ki ji pravimo statistika. Statistika ni nič drugega nego v številkah izražena slika vsega udejstvovanja na zemlji. Ona ni samo zanimiva, marveč je tudi zelo koristna in poučljiva, kajti edino s pomočjo statistike lahko najdemo odgovor na marsikatero vprašanje, ki nam je sicer zagonečno.

Če vas kdo vpraša, katero vprašanje je v naši državi najbolj pereče in katero vas najbolj zanima, mu boste gotovo odgovorili, da je to vprašanje pomanjkanja življenjskih potrebščin, ali — boljše rečeno — tistega sredstva, s katerim si lahko pridobimo vse, kar nam je potrebno za vsakdanje življenje in to je denar. Denarja nedostaja danes ročnemu delavcu, uradniku, kmetu, obrtniku, invalidu, upokojencu in morda celo trgovcu in industrialcu. Vsi tarnajo, da imajo kačo v žepu, vsi se pritožujejo na neznosne finančne razmere, eni po pravici, drugi iz hinavščine in z najboljšim namenom, da skrijejo pred masami svoj mastni dobiček. Dokler bo veljal denar za menjalno sredstvo, torej dokler bomo z njegovo pomočjo kupovali in prodajali delo in materialne dobrine, bo denar ostal to, kar je bil in je danes — vladar sveta. Če gre ta vladar na dopust in zleze v pregloboko vladne ali privatne žepce, tedaj nastopijo za podložnike slabi časi. Boljše bi bilo seveda, da bi mu človeštvo sploh odpovedalo pokorščino in priznalo kakšno drugo menjalno sredstvo, n. pr. pšenico, premog, usnje, ali karkoli, kajti tedaj bi ne bilo tako lahko pobasati v malho cel rudokop, dobro letino ali rezultate dela, ki ga opravljajo tisoči kupljenih hlapcev. Kapitalistični družabni red je namreč razdelil ljudi na dve neenaki skupini. Eni delajo, drugi uživajo, nekako tako kakor pri čebelah. Delavke delajo, trojje požirajo med. Razlika je samo ta, da zgrabijo čebele zajedalce za vrat, kadar so opravili svoj posel, in jih ugonobe. Pri ljudeh je pa ravno nasprotno. Delavcev je mnogo, trojev malo, pa vendar sedi manjšina večini za vratom in počenja z njo, kar hoče. S tem, da imajo kapitalisti ves denar v rokah, jim pripadajo seveda tudi vse življenjske potrebščine in če siromak potrebuje kruha, mora prodati kapitalistu svoje roke ali glavo, da mu gospodar vrže za njegovo delo nekaj krajcarjev.

V državi, kakor je naša, pa niso gospodarji denarja samo veletrgovci, veleindustrialci, veleposelniki in druge velepljavke, marveč tudi država sama. Kapitalistična država je poleg kompleksa pravnih norm, kakor jo imenujejo učeni juristi, tudi kapitalist v najslabšem pomenu besede. S pomočjo davčnih bremen, carine, monopolov, prometnih sredstev in državnih posestev zbira država v svojo blagajno ogromne vsote denarja, ki ga potem izdaja po svoji uvidevnosti in brez nadziranja tistih, ki so ga zaslužili. V našem slučaju bi lahko primerjali državo z grabljami, ki imajo na drugem koncu prav majhne vile. Grabi mnogo, daje pa prav malo, odnosno daje v take namene, ki ljudskim masam ne prinašajo nobene koristi. Kakor vsak zasebnik tako ima tudi država kot vrhovna organizacija svoje dohodke in izdatke. Proračun ali budžet je v številkah izražen način, kako se vrši ta državni gospodarski proces. Če so dohodki enaki izdatkom, govorimo o ravnotežju budžeta, če so manjši, ima država primanjkljaj, če so večji, je njeno gospodarstvo aktivno. Zadnji slučaj je seveda najugodnejši za dotično dr-

žavo, pa tudi ravnotežje v proračunu je že dokaz, da ljudstvo v taki državi ne bi smelo trpeti pomanjkanja.

Pri nas smo srečno spravili proračun v ravnotežje. Državni dohodki za l. 1923—24 znašajo 10,344.000.000 Din, izdatki približno tudi toliko, tako da država ne bo imela izgube. Drugo vprašanje je, kaj bo s tistimi 300.000.000 francoskih frankov, ki si jih je Jugoslavija izposodila. To so sicer tudi dohodki, ker so prišli v državno blagajno, vendar pa pomenijo za državo primanjkljaj, ki ga bo morala poravnati z obrestmi vred s pomočjo žepov svojih državljanov. Da se približamo stvari, si hočemo ogledati nekatere izdatke. Ti so razdeljeni po ministrstvih na več kategorij. Za vrhovno državno upravo, t. j. za civilno listo kralja, za apanažo princu Juriju, dnevnice poslancev, za državne dolgove, za predsedstvo ministrskega sveta, za državni svet itd. bo izdala država odnoso ljudstvo v tem letu 984.756.221 Din. Aparat vojnega ministristva [ministristvo, mornarica in obmejne čete] velja državo v enem letu 2,039.001.416 Din, zunanje ministristvo požre 135.176.380 Din. To so tri glavna žrela, ki skupno s dispozicijskimi fondii ministrskega predsednika, zunanje in notranje ministra spravijo s sveta skoraj polovico vseh državnih dohodkov. Da bo slika popolnejša, naj povemo, da znaša proračun za ministristvo socialne politike [invalidi, vojne sirote, brezposelni, siromašna deca itd.] samo 361.248.220 Din. Za narodno zdravje je določila država 278.749.514 Din, za prosveto pa 542.647.307 Din. Izdatki za vsa tri ministristva [socialne politike, narodnega zdravja in prosvete] znaša torej 1,182.645.041 Din, dočim požre vojska in mornarica [na konjih menda, ker ladij itak nimajo] 2,039.001.416 Din. Kdor ima kolikšaj zdravih možgan v glavi, da lahko premisli in spozna, kaj pomeni za vsako državo socialna politika, narodno zdravje in prosveta, se mora prijeti za glavo in strmeti, kako more biti na svetu še narod, ki daje vsako leto za vojsko skoraj dvakrat toliko, kakor za te tri najvažnejše panoge družabnega življenja. V najboljšem slučaju so te številke dokaz skrajne reakcionarnosti in popolnega zanemarjanja ljudskih interesov. Lahko bi tudi krstili ta kulturni škandal za zločin nad nezavednim ljudstvom.

Toda te številke govore še marsikaj drugega. V njih je odgovor na vprašanje: Odkod beda in pomanjkanje med nižjimi in srednjimi sloji, odkod brezposelnost in zastoj v obrti in v kmetijstvu, odkod lakota med uradnistvom in delavstvom, odkod redukcije in samomori iz obupa in strahu pred neznošnim življenjem, odkod boleznin in hiranje otrok, odkod pijančevanje in polne umobolnice itd.? Na vsa ta vprašanja je edino pravilni odgovor v vseh teh številkah. Od jutra do večera čujemo vedno isto pesem. Ni tega, ni onega, treba je nujno zboljšati sedanje razmere, urediti življenje drugače, da ne bo več lačnih in raztrganih. Kako to storiti? Belijo si glave politične stranke, narodni poslanci, ministri in vrag vedi kdo še, pa je vse zaman. In bo tudi zaman, dokler ljudstvo samo ne sprevidi, kje je ključ teh začaranih vrat. Kaj briga ministra ali poslanca ljudska beda? On vleče mastne diete, navadno je že od doma imovit in tako mu ni treba skrbeti, kaj bo z jutrišnjim dnem. Ljudstvo pa naj plačuje iz svojih krvavih žuljev, če je tako neumno, da si ne zna in noče pomagati.

Vsak petošolec, ki zna seštevati in odštevati, lahko takoj spozna, kje je tisto zlo, ki nas tare in duši v blaženi, hipersvobodni in nadvse nacionalni Jugoslaviji. Čemu potrebujemo armado, ki požre vsako leto nad dve milijardi? Menda zato, da se uče naši fantje hoditi. Ali pa zato, da nosijo na glavah šajkače in za pasom bajonete, da se jih boje vaški paglavci. Avstrija, Amerika, Angleška ali Švica so tudi države, pa nimajo nobene stalne armade v takem smislu. Za falote in tatove zadostuje orožništvo in policija, čemu torej oborožene armade, topovi, strojnica, zrakoplovi in takozvana mornarica? Sovražnike imamo, ki nas lahko pozobljejo. Kje pa so tisti sovražniki? Menda na Marsu. Italijani so za-

dovoljni, da sede doma pri svoji polenti. Kdo se bo pa pretepal in klal dandanes, ko smo itak že vsi lačni in goli? Ne, sovražnikov nimamo v drugem narodu, temveč jih imamo doma, kapitalisti se boje za svoje stolčke, pa imajo armado, ki naj jih varuje pred pravično ljudsko jezo. To in nič drugega je pravi vzrok, da mora ubogo ljudstvo plačevati težke milijone za vojsko. Samo plačuje zato, da ga tlačijo, zatirajo in izkoriščajo.

Kaj je socialna kriza vemo menda vsi, vsaj proletarci so njeni dobri znanci. Kako bi jo bilo mogoče odstraniti, pa ve le tisti, ki loči volka od ovce. Smelo trdimo, da bi bilo takoj konec bede in pomanjkanja, čim bi država reducirala nepotrebne izdatke. Taka redukcija bi bila veliko potrebnejša, kakor je redukcija uradnistva, ki mu preostaja potem samo še en izhod: prostovoljna preselitev na oni svet. Naj bi se država nekoliko omejila v izdatkih vojnega ministristva, vrhovne državne uprave in tajnih fondov, pa bi ne bilo treba več ugibati, kako se bomo izmotali iz gospodarske in socialne krize. Toda prepričani smo, da se to ne zgodi, dokler bo narod slepo zaupal svojim pastirjem in jim dovolil, da ga po svoji volji vodijo za nos.

Proletarci na Jesenicah!

V nedeljo 17. t. m. se bodo vršile pri vas občinske volitve. Naj nihče ne ostane doma! Razredno zavedno delavstvo ne more voliti nobene druge kandidate kakor one, ki so na listi SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE! Od uspehov v posameznih krajih je odvisen celotni uspeh socialističnega gibanja po vsem svetu.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja popolndne.
(Nadaljevanje.)

Sodr. Kocjančič [gost iz Krškega]: Iz debate o pisavi naših listov je razvidno, da jim zavestne lažnjivosti ne more nihče očitati. Tudi s. Čopič priznava, da drži popolnoma, kar pišemo, pa naj bo še tako ostro. To je glavno. Pravijo pa tisti, ki jim polemiziranje ni všeč: „Glejte naše nasprotnike, kako so oni pridni, ko nas po svojih listih tako malo napadajo!“ I seveda, ampak nikar se ne varajmo o pravih vzrokih njihove molčečnosti. Kadar „Naprejš“ koga počehlja in sicer tako, kakor smo mi vajeni: z razlogi in dokazi, verjamem, da vzame vsakemu nasprotniku veselje od javnega odgovarjanja. To ni varno, če nimaš istotakih razlogov in dokazov. Ne pozabimo pa, kaj nas predvsem loči: mi smo za to, da se umazano perilo javno pere, oni pa se rajši poslužujejo faktike, ki za plotom čepi. Njih polemika se vrši za našimi hrbti, z osebnimi dopisi in tajnimi sestanki. Ta taktika se jim zdi bolj uspešna, ker računajo s tem, da nima naša stranka denarja za pobijanje njihove demagogije na licu mesta. Ali ste pozabili, kako so romali lansko leto ob volitvah golouhovski, Korunovi, Uratnikovi in Golmajerjevi dopisi med zaupnike in organizacije in kako so v teh dopisih imenovali naše sodruge, ki so jim na poti, direktno lopove, kar si v javnosti niso upali zapisati? Mi sami smo morali take dopise objaviti, da vidi vse delavstvo, kaj smo mi in kaj so naši nasprotniki. Računali so na to, da nam te podlosti ne bodo prišle v roke, da bo pa naši na stranki ostalo blato, s katerim so obmetavali posamezne naše sodruge. To je način njihove polemike, pa se sedaj odločite, če naj mi tudi nehamo stopati po javni cesti in pojdemo s podobno moralo uganjat lopovščine v grmovje. Zakaj so nam hoteli ubiti „Naprejš“? Gotovo zato, da bi začelo delavstvo nazadnje res misliti, da smo stranka lopovov, ker ne bi imeli več prilike,

da jih zgrabimo za vsako njihovo tajno nesramnost javno za ušesa. Delavstvo bi si nazadnje moralo misliti, da ga hočemo res ogoljufati, če bi se v tem strašnem rovarjenju od vseh strani in vsak dan ne mogli braniti. Da se branimo, je naša dolžnost do stranke. Naša dolžnost do delavstva pa je, da mu iz lastne iniciative pokažemo one, ki ga hočejo res ogoljufati. Naj kdo poskusi izvrševati te dolžnosti brez javnosti in polemike! Nikar si ne mislite, da so delali naši nasprotniki zahrbitno samo pred letom. Spomnite se na Korenovo revolucijo, ko je hodil nje povzročitelj na tajne sestanke od organizacije do organizacije in jih razbijal na istotak umazan način kakor njegovi generali preje s tajnimi dopisi. Po ovinkih smo morali zvedeti, kje se bo g. Koren ta in ta dan postavil, zakaj nas ni hotel blizu. In to je bilo v času, ko je imela stranka po Korenovi zaslugi veliko manj denarja nego on, da bi pošiljala protigovornike za njim. Kaj bi se bilo zgodilo, da nismo imeli tiste dni lista, kjer smo mogli vsemu delavstvu povedati, kaj tiči prav za prav za g. Korenom! Tisti, ki pravijo, da tajno rovarjenje na naše ljudi nič ne vpliva, naj kar premislijo, koliko organizacij je takrat zaspalo. Ali smo mi krivi, da smo morali o g. Korenu povedati vse? Ko je odločil predsedniško mesto pri nas, smo mu dali zagotovilo, da ga zaradi tega ne bomo javno napadali, če se bo sam korektno držal. Tudi iz najnovejšega časa vam lahko navedem slučaje, v katerih smo bili prisiljeni, da udarimo v javnost, Mi smo protestirali proti temu, da uvajajo razni ljudje v naše skupne strokovne organizacije in zlasti v njih glasilo „Delavca“ korunovski kurz. Urednik „Delavca“ je na to hinavsko zavil oči, češ, res ste tudi vi sestaven del strokovnih organizacij, če pa napadate nje, napadate obenem vaše lastne somišljenike v njih. Ali smo dolžni na tako predrzno in nesramno zavijanje dejstev molčati, ne pa zahtevati, da se enkrat za vselej preneha mešanje napadov, ki se tičejo posameznih kurzov in oseb, ter napadov, ki imajo namen razbijati organizacije? Mi smo morali takoj navesti dokaz, da se razbijanje skupnosti godi na nasprotni strani, in smo povedali, kako se g. Svetek, predsednik strokovnih organizacij, tako zaveda naše sestavnosti v strokovnih organizacijah, da priporoča v „Delavskem koledarju“ skupne Strokovne komisije korunovsko zeleno nizo kot edino politično organizacijo za vse strokovno organizirane člane, dočim je politično organizacijo naših somišljenikov preprosto prezrl. Ali smo potem res taki bebi, da bi lepo molčali na nesramne in nesocialistične protigagitacije potom zasebnih dopisov, tajnih shodov in predrznega negiranja nas kot organiziranega političnega gibanja? S tega stališča premislite, če je za nas važnejše, da se bavimo z našimi zadevami, ali pa da pišemo o tem, kako da se je zgodil tam nekje kak potres. Mi v uredništvu prav gotovo nimamo nobenega interesa na tem, da našim bralcem zadržujemo novice iz velikega sveta. Toda list izhaja dvakrat na teden in le prevečkrat smo prisiljeni izpustiti kakšne že postavljene novice, ker moramo reagirati na kako novo nesramnost proti življenjskim interesom in dobremu imenu naše stranke. Mislimo si, da je za naše člane vsekakor važnejše vedeti, kako živi in se bojuje stranka, nego pa kakšna je ta ali ona nova buržujska lopovščina na drugem koncu sveta, ki itak ne more biti kaj drugega nego lopovščina, dokler bo delavstvo buržoaziji prepuščalo vladati, namesto da jo z organizacijo samo vzame v roke. Sicer pa o najvažnejših rečeh vedno poročamo, ampak to je vaša dolžnost vedeti, jaz tega tukaj ne bom dokazoval. Naj nehajo naši nasprotniki delati z zaplotništvom proti nam, naj se list poveča in razširi, naj postane dnevnik, potem bomo tudi našemu delavstvu nudili več zgornjih novic o potresih in buržujskih lumparijah. Da to dosežemo, za to pa ste tudi vi odgovorni, sodrugi delegati.

Sodr. Krušič: Sodr. Čopič je nekaj omenil, da bi bilo treba pojasniti vprašanje zidanmoške konference. Nam je že pojasnjeno. Ne smemo pozabiti, da je bilo to leto morebiti leto najhujših bojov. Mnogo važnega dela nismo izvršili radi medsebojnih preprirov in preti nam ob priliki drugih volitev zopet polom, če ne bomo pravočasno segli po delu. Mi smo dovolj pokazali, da imamo resno voljo do zedinjenja in do uspehov. Že pri našem lanskem kongresu v Celju smo pričeli delati na to. Mi smo šli tako daleč, da smo sami izvolili komisijo, ki naj bi dosegla enotni nastop. Vsi se še spominjamo, da uspehov ni bilo. Namesto, da bi se v Mariboru pogajali za važnejše vprašanje, kako naj bi iz organizacij ustvarili enotno stranko, so nastala prerakanja zaradi posameznih oseb, ki bi naj dobile mandate. Nam takšno zedinjenje nič ne pomaga. Isti smisel za organizacijsko zedinjenje so pokazali Mariborčani pozneje na zidanmoški konferenci. Za organizacijsko zedinjenje jim sploh ne gre. Oni nas postavljajo pred vprašanje, ali naj likvidiramo sklepe naših kongresov, ali se naj držimo pravilnika. Za nas se pred takim vprašanjem vsaka pogajanja nehajo. Pojdimo torej sami na delo. Povsod, kjer je kaj delavstva, bodisi poljskega, bodisi industrijskega, moramo ustanavljati organizacije. To mora biti polje našega bodočega dela. Pseudosocialiste ignorirajmo, naših članov ne bodo omajali. Pustimo že enkrat Korenove zemlje na miru. Koren. Korun itd., vsi ti niso več v stranki in za nas so mrtvi. Zaradi njih ni treba dolgih člankov. List mora biti pisan tako, da bo delavstvu koristil. Če ne bomo poskrbeli za informacije v listu, bodo posamezniki,

ki se kolikor toliko zanimajo za politični položaj, prisiljeni, kupovati meščanske liste.

Sodr. Bernot: Odgovoriti moram s. Čopiču. V Pišecah ni organizacije in s. Čopič ni prav nič storil za nje delovanje. Zato bi mu jaz odrekel pravico do take kritike. Vsa stranka temelji na organizacijah. Delavstvu moramo pomagati k razumevanju pojma organizacije in ko bo razumelo za kaj gre, bo sodelovalo. Sodrugi, inteligent kakor s. Čopič mora vedeti kaj so dolžnosti napram stranki. Samo za eno je mogoče delati, ali za vero v zlato — kakor Čobal itd. — ali za vero v organizacijo, kakor delamo mi. Med nami samimi je tisti gnoj, ki ga bomo morali razčistiti — zato bo najbrž treba še več napadati, ozir. po moje to niso napadi, ker naša dolžnost je, da pokažemo na grehe in napake. četudi lastnih pristašev. Komur je res za stranko, ta se ne bo premišljeval izpremeniti se, kdor se pa čuti užaljenega, temu ni mesta med nami. Ker je s. Čopič omenil 5. števil. „Napreja“, češ, da vsebuje same polemike, si bom dovolil prečitati kongresu vsebino tega lista v dokaz, kako napačno je sodil s. Čopič. [S. Bernot dokazuje z izvodom te številke v rokah, koliko važne in vzgojne vsebine je v njej. Kongres jo odobri, nihče ni proti!] S. Čopič je učitelj in govori za tednik, dasi bi moral stremeti za tem, da nudimo članstvu čim več čtiva. I seveda je bolj prijetno baviti se samo s tednikom — toda kje bomo čez deset let? Etninova „Zarja“ je bila krasno pisana — na njej smo se učili. Idejno je bila popolnoma po naše pisana, samo da ni bilo v njej nikdar odkrite besede o tistih, ki so organizacijam škodovali, temveč vedno je pisala le o „grdih nasprotnikih.“ Mi pa vemo, kako rad bi bil Etnin kakšno povedal o Tonetu Kristanu! Pa ni! Rajši je molčal in trpel v gibanju gnilobo. Torej za toliko smo mi danes drugačni, ker povemo odkrito, ta in ta je to in to zakrivil!

Sodr. Čopič: Čeprav mi s. tajnik odreka pravico do kritike, bom odgovarjal. Pišeški organizaciji nisem noben funkcionar. Samo član sem in ne morem prav nič za to, če odbor ne vrši svoje dolžnosti. — Je pač križ s podeželskim ljudstvom in mi moramo računati s takim proletariatom, kakršen je. O pisavi in listu sploh ne govorim, ker ni videti razpoloženja, da bi se kaj izpremenilo.

[Nadaljevanje v nedeljo].

Tedenski pregled.

Nesreča za nesrečo se vali na glavo radikalne vlade. Zdaj se celo Radičevci in sicer zelo resno pripravljajo, da jih pride kar 50 naenkrat v parlament povečati opozicijski blok. V tem slučaju bi ostala vlada v manjšini in bi morala že končno enkrat odpovedati se kšeftom in profitom s pomočjo režimske oblasti. To se pravi: Nevarnost ji preti le tedaj, če ne obstoja med Radičevci in radikali ali vsaj med Turki, klerikalci in radikali kak tajni Markov protokol, ki bi jih pred javnostjo silil na navidezno nasprotstvo, v resnici pa na medsebojno podpiranje v odločilnih trenutkih. Vsaj klerikalci so za tako lumparijsko politiko zmožni, čeprav tvorijo obenem z drugo opozicijo nekaj parlamentarni blok proti vladi. Radič jih je te dni v svojem glasilu v tem smislu nahrulil. In tudi radikalni minister za vere dr. Janjič je izjavil te dni, ko se je vrnil s škofovske konference v Zagrebu, da bi klerikalci radi sedeli na štirih stoli: na klerikalnem, federacijskem, opozicijskem in — radikalnem. On jih že dobro pozna. Mimogrede povedano: v Zagrebu so se jugoslovanski škofje med seboj prerekali, kateri med njimi bo dosegel kardinalsko čast, ki jo je papež namenil enemu izmed njih. Slovanski klerikalci je ne privoščijo zagrebškemu škofu Bauerju, Radičevci pa ne marajo ljubljanskega Jegliča za kardinala. Tako se božji namestniki med seboj sovražijo ne radi kakih verskih zmot, temveč zaradi časti in stolcev!

Italija še ni povsem zadovoljna z uspehi, ki jih je na naš račun dosegla v koruznih pogodbah s Pašičevo familijo. Sedaj hoče sklepati trgovinsko pogodbo, ki bi ji dala predvsem pravico brezplačno izkoriščati bogastvo jugoslovanskega Jadrana. V tem času pa je prišlo v zadevi beograjsko-laškega vojnega prijateljstva do neljubih zadreg. Opozicija dela na to, da narodna skupščina zavzame pakt, ki sta ga Pašič in Ninčić z Mussolinijem podpisala v Rimu. Tudi Nemci odrekajo vladi pomoč, ker se nočejo zameriti Slovincem in Hrvatom, na katerih račun sklepa Pašičeva porodica dobičkanosne zveze z laškim velekapitalom. V tej situaciji bo torej težko prišlo do kakih novih trgovinskih pogajanj. Iz jeze nad tem je Pašič „zbolel“, Ninčić, ki si tudi ne upa sprejemati odgovornost pred laškim fašizmom na lastne rame, je istotako „zbolel“. V tem pa potekajo zadnji dnevi, ko bi morala biti rimska pogodba v skupščini sprejeta!

Opozicija je bivšega pravosodnega ministra dr. Laza Markoviča obtožila korupcionarnih dejanj in zahteva, da pride pred sodišče. Radikalcem je zadeva zelo neprijetna, zato skušajo spraviti kako trdno večino skupaj, da to zahtevijo v parlamentu preglašujejo in spravijo ad acta. Za vsak slučaj so zagrozili, da pridejo tudi oni s korupcionarnimi aferami opozicijskih voditeljev na dan! To je menda še najbolj pomagalo, ker je že opazati, da se opozicija nič več tako ne zanima za Markoviče-

ve grehe, čeprav je obtožbo in zahtevo po njegovi izročitvi sodišču v parlamentu že oddala.

Kako skrbi buržoazija za proletariat, je v najnovejšem času prav lepo razvidno iz afere s slovenskimi rudarji na Nemškem. Kakor smo poročali, je vlada dala 200.000 Din za prevoz 40.000 teh rudarjev v domovino (torej 5 Din za vsakega!) in jim je obljubila, da jih namesti po bosanskih revirjih. Prvi transporti so že dospeli v Jugoslavijo, vlada pa je nanje popolnoma pozabila! Niti na misel ji ne pride, da bi revežem glasom svoje obljube priskrbela zaslužek v Bosni! Tako postopajo brez dela in jela in premišlujejo, kako ti pomaga buržujska milosrčnost in patriotizem z dežja pod kap.

Nedavno tega smo poročali o strašnem bombarskem zločinu madjarske bele roke ob priliki neke dobrodelne plesne veselice židovskih žena v Csongradu. Devet oseb je bilo takrat ubitih. Madjarska policija je krivce iskala in jih seveda ni našla. Med tem pa je Macdonald Horthyju namignil, da Madjarska ne bo dobila potrebnega posojila, dokler se ne kaznujejo krivci vseh krščanskih grozodejstev na Madjarskem. In glej, prvi uspeh je bil ta, da so csongradske morilce takoj in vse izsledili! Zdaj iščejo še druge, ki so bili soudeleženi pri drugih zločinih. Značilne reči prihajajo na dan: med voditelji madjarskega belega terorja so izsledili katoliške duhovne in celo višje, n. pr. korarje. Ti so bili najbolj krvoločni med vsemi! Macdonald je izboren detektiv. Pa naj kdo reče, da ne bo na svetu nič bolje, ko bo zavladal socializem!

Klerikalna stranka v Nemčiji se je razcepila. Industrijsko delavstvo je ustanovilo svojo posebno frakcijo, ki izdaja svoje liste in ki bo kandidirala svoje posebne kandidate. To je odgovor nemškega katoliškega proletariata na nesramno gonjo njegovih škofov, ki so se v zadnjih časih predrznili prepovedovati mu, da bi se organiziralo na takšen način, kakor so organizirani razredni socialisti. Božji namestniki s svojo glupo reakcionarnostjo sami za to skrbijo, da jih tudi manj zavedno delavstvo vsak dan bolj spregleduje kot mastno plačane hlapce velekapitala in da se vedno bolj pomika z desne proti levi. Seveda nemško katoliško delavstvo je imelo drugačno vzgojo nego tisto, ki jo nudita Gosar in pater Tominc svojim backom okrog „Pravice“. Tam na Nemškem katoliško delavstvo ne čepi po celodnevem delu pri celonočnih češčenjih „sv. Rešnjega telesa“, kjer lahko pozablja na to, kako mu pri vsej delavnosti izplahnevajo trebuhu in kako se gospodom škofom na račun njihove delavnosti ušeda debela plast masti pod kožo.

Z gibanjem nemških separatistov v Porenju in v Palaciji je konec Francozi so jim — na angleški pritisk — odpovedali pomoč in tako so reveži prisiljeni, da zapuščajo tople sedeže, kamor so se brez muke vsedli.

Kongres francoske socialistične stranke v Marsiliji je sklenil, da nastopi stranka pri volitvah povsod tam skupno z levičarskimi meščanskimi strankami kjer je dan izgled, da se na ta način porazi nacionalistični vladni blok. Francoski volilni red je tako prikrojen, da bi dobil ta blok pri najmanjši večini skoro vse mandate, vse ostale stranke pa malenkost. Tudi v Italiji je demokratični nacionalizem uvedel tak vnebovpijoč volilni red. Francoski socialisti s tem, da nastopijo z radikalnimi meščani pri volitvah, ne sprejemajo nobene nadaljnje obveznosti. V vlado bi šli le tedaj, če bi imeli sami večino, takrat pa nikakor v zvezi z drugimi strankami.

Macdonald dela na to, da se sestane nova mednarodna konferenca in sicer končno enkrat taka, ki bi zares rešila vprašanje reparacij, svetovnega miru in razorožitve. Buržujske vlade se naenkrat nič več ne kažejo navdušene za tako konferenco. Seveda, tokrat bi imel socializem na nji prvo besedo. Prva je odklonila Macdonaldov predlog Amerika. Ni treba misliti, da se je to zgodilo iz jeze nad njenimi prejšnjimi neuspehi pri podobnih prilikah. Tudi v Ameriki vlada buržoazija, ki nima nobenega interesa, da se vitalna vprašanja vsega človeštva rešijo na človeški način.

Norveški podjetniki so izprli kakih 36.000 delavcev raznih strok, zlasti mehaničarjev in stavbincev. Že od prej stavkajo transportniki v pomorski službi. Iz simpatije zastavka še nekaj deset tisočev papirniškega in celuloznega delavstva, tako da bo kakih 100.000 delavcev v ostrem gibanju. Norveške organizacije so zelo dobre in velike, čeprav šteje dežela komaj trikrat toliko prebivalstva kakor Slovenija.

Na Ljeningovo mesto je bil za predsednika sovjetske vlade izvoljen dosedanj podpredsednik Rikov, eden najboljših gospodarskih strokovnjakov. On je n. pr. izdelal načrte za industrializacijo poljedelstva in elektrifikacijo prometa. Ostali sovjetski ljudski komisarji so po večini prejšnji ljudje, tudi Trocki je med njimi kot komisar za vojno. Buržujski listi so torej čisto napačno poročali, da je Trocki izrinjen.

Med Rusijo in Italijo se je sklenila trgovinska pogodba.

Med Rusijo in Romunsko se bodo vršila trgovinska pogajanja na Dunaju.

Revolucija v Mehiki še ni končana. Vendar pa vlada, ki jo delavstvo podpira, zmaga.

Razno.

Za župana na Koroški Beli je bil izvoljen s. Martin Noč. Živio! Torkov „Slovenec“ se je raztogotil, ker ni prišla „socialna“ SLS na vrh oz. zato, ker je klerikalnega gospodarjenja v občini Koroški Beli za vselej konec. „Slovenec“ se čuti dolžnega kričati, da so se v ta namen naši sodrugi in napredni blokovci skupaj našli. To je velikanska laž. Resnica je ta, da so pač blokovci v poštenost naših ljudi bolj zaupali nego v „socialnost“ klerikalnih mandatarjev. Če so glasovali za našega sodruga, je to njihova stvar, naši se žnjimi niso pogajali, naši bi za meščanskega kandidata nikoli ne glasovali. Sploh je nemoralno očitati nam zveze z naprednjaškimi meščani, dokler ste sami žnjimi v enem bloku in sicer v parlamentu, ne v kaki občini, kjer bi to ne padlo tako v oči. Da potem druge obrekujete s tem, kar sami delate, je barabstvo, ki ga je zmožen samo v duhu in metodah svete cerkve vzgojen demagog.

G. Svetek je v Hrastniku po nekem strokovnem shodu izrazil željo, da bi prišel rad enkrat s s. Bernotom skupaj. Hrastničani so poskrbeli, da mu to željo izpolnijo in so poklicali za 15. t. m. oba imenovana na shod. G. Svetek pa nima časa, ker ima od 15.—18. t. m. tečaj Delavskih telovadnih enot v Trbovljah. Pač pa je obljubil, da pride, če se shod preloži na nedeljo 17. t. m.; ta dan da bo že itak v Hrastniku predaval steklarjem [iz „Socialista“ vidimo, da bo predaval le udarnikom, ki so protiorganizacija proti DTE]. Tudi to željo so mu Hrastničani izpolnili in tudi s. Bernot bo na razpolago, čeprav je bil že za drugam določen. Ta

shod v Hrastniku

se bo torej vršil in sicer 17. t. m. ob 15. [pop. ob 3] v dvorani „Konsumnega društva rudarjev“.

Konsum in mi. Kristanovci in Korunovci širijo med delavstvom vesti, da razdiramo že tudi gospodarske organizacije. To je seveda prav tako debela laž, kakor tista, da je bil naš urednik nekdanji urednik ali vsaj sodruženik klerikalnega „Mira“. Pisali smo javno, kaj in kako hočemo, in kdor je čital, ve, da smo delali vedno brezpogojno za napredek te zadruga, priporočali smo tudi, naj delavstvo vplačuje deleže in hranilne vloge, naj tam nakupuje itd. — obenem seveda smo pa tudi javno povedali nekatere napake, ki jih delajo voditelji te zadruga. Tem gg. voditeljem škodujemo, ne pa zadrugi, ki ima od javne kritike korist.

Da po nešteti napadih, ki jih naš tisk prenaša od strani sedanjega vodstva konsuma, ne bomo svetovali, naj naši zavedni delavci bojkotirajo „Slogo“, to je jasno. Brez „Sloge“ bi bil boj proti vodstvu Konsuma mnogo težji, niti revizijskega poročila bi ne mogli objaviti tako v celoti, kakor ga. Zato bomo še nadalje priporočali, naj pristopi k „Slogi“ vsak, kdor je pri SSJ organiziran, in naj da „Slogi“ tudi svoje prihranke v upravo, kdor pa „Slogo“ ne pozna ali kdor ji ne zaupa, ta naj brez skrbi še nadalje podpira „Kons. dr. za Slov.“ — hranilne vloge so tudi tam varne in še celo vsak dan bolj varne in to po zaslugi naše kritike: čim več članov se zanima za gospodarstvo Konsuma, tem bolj postaja ta zadruga res poslopje iz stekla in tem bolj koristi s tem proletariatu, kajti tajni fondsi se manjšajo in z njimi se manjšajo režijski stroški ter — cene. Le ves denar ven iz buržujskih bank in hranilnic, prav vsega vložite v delavske zadruga, v tisto pač, ki jo najbolj poznate. Prav nihče naj ne bo tako neroden, da bi kaj vzel iz Konsuma pa nesel v tuje hranilnice. To tem bolj, ker bo Konsum po razčiščenju zelo potreboval hranilnih vlog, še „Sloga“ mu jih bo takrat tudi dala, taka potreba bo; kajti nasprotniki Konsuma sede v sedanjem njegovem vodstvu, ki je popolnoma v Kristanovih rokah. Ko bo to vodstvo odžagano, bo „socialistična“ Zadruga banka pokazala Kristanove roge in odpovedala ves kredit, pa ne samo svojega, tudi Kmetčevega in drugih bank. Bodite torej pripravljeni.

Iz stranke.

Sodruga, ki so bili na našem strankinem kongresu navzoči, zlasti pa overovatelje zapisnika in govornike prosimo, naj pazno zasledujejo poročilo, ki ga objavljamo v „Napreju“. Vsako eventualno netočnost oz. dopolnitev naj nam takoj naznajo, da jo bodisi objavimo v listu, bodisi dopolnimo v zapisniku.

Velenje. Krajevna politična organizacija SSJ v Velenju bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 17. tm. ob 14. v prostorih g. Pečovnika v Velenju. Dnevni red: 1. Poročilo dosedanjega odbora. 2. Poročilo delegata na strankinem zboru. 3. Volitev novega odbora. 4. Raznoterosti. Točna udeležba vseh članov dolžnost. Odbor.

Škale. Krajevna pol. org. SSJ v Škalah vabi vse člane na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 17. tm. ob 14. pri „Druksu“ v Škalah. Dnevni red običajen. Odbor.

Šikole pri Pragerskem. Javni shod SSJ in KDZ se bo vršil pri nas v nedeljo 17. tm. ob 14. pri Anonu Kmetcu v Šikolah. Sodrugi in somišljeniki, pridite vsi!

Ponikva ob i. ž. Shod SSJ in KDZ se bo vršil v nedeljo 24. tm. dopoldan pri Martinu Zdolšku na Ponikvi ob i. ž. Več na lepkih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Proti roparskim vitezom.

Ime	Din
Od 1. I. do 16. I. 1924	84—
Neko omizje, „da opere svojo sramoto“	55—
Anton Werden, Hrastnik	5—
Karol Kisovec, Ljubljana	10—
S. Rinaldo iz Trbovelj je nabral v spomin 20-letnice otvoritve Občnega Kons. društva:	
Franjo Rinaldo	Din 20—
Vencéslav Rinaldo	5—
Anton Odlasek	3—
Josip Učakar	2—
Ivan Pajer	2-25
Aleksander Kuhar	6—
Ivan Kerkovic	1—
Franc Urbanja	2-50
Sporazumno Ivan Zaveršnik in Fr. Merzel, vsi iz Trbovelj	10—
Peter Logar, Mežica	10—
Franc Blatnik I., Mežica	5—
Od 1. I. do 12. II. 1924 skupaj	Din 220-75

Tiskovni sklad.

Popravek: V „Napreju“ št. 5 smo pomotoma zamenjali ime. V 3. postavki tiskovnega sklada za I. 1924 je daroval 2 Din s. Janko Cvajnar, Medvode, ne pa s. Jos. Domanjko, ki je dal 5 Din proti „roparskim vitezom“.

Ime	Din
Od 1. I. do 16. I. 1924	303-75
Karol Košec, Žalec 2 krat 5	10—
Ciril Böhm, Celje	40—
SSJ v Črni	31-60
Alfred Pičinin, Radeče	7-60
Josip Kunej, Pišece	5—
KDZ v Gorjah	34-20
Franc Mlinar, Vrhnika	5—
Jurij Odeb, Štore	1—
Jakob Tacer	1—
Anton Kuznar	1—
Josip Resnik	1—
Franc Ocvirk	1—
Ivan Flis	1—
Ivan Vaš	1—
Karol Kranjc	1—
Anton Zabrič	1—
Franjo Langof, Vrhnika	20—
Anton Werden, Hrastnik	5—
Karol Kisovec, Ljubljana	18—
I. P. neizrab. potnine (Trbovlje 2. in 3. II.)	20—
Z. B. „ (Vrhnika 27. I.)	40—
Z. B. „ (Trbovlje 2. in 3. II.)	25—
Ivan Rotar, Črna	2—
Blaž Žagar, Mežica	10-50
Preplačilo (pomota pri Toffu v M.)	0-50
Jožef Beguš in sodrugi kot protest na izzivanje župnika Mateja Zbontarja pri volitvi župana na Koroški Beli dne 9. II. 1924.	26—
Od 1. I. do 12. II. 1924 skupaj	Din 613-15

Strokovno gibanje.

DELAJSKO ZADRUŽNIŠTVO.

V Uradnem listu št. 9. z dne 5. februarja se nahaja pod št. 8. sledeča objava: Vpis zadruga z besedilom „SPLOŠNA GRADBENA PRODUKTIVNA ZADRUGA V CELJU, registrovana zadruga z omejenim zavezo“.

Obratni predmet zadruga je:

1. pospešuje gospodarstvo članov s tem, da izvršuje skupno razne obrte, in sicer: a) zidarski obrt, b) tesarski obrt, c) stavbno in pohištveno mizarstvo, č) stavbno ključavničarstvo in ključavničarstvo za izdelovanje orodja, d) stavbno kleparstvo in sploh vse koncesionelne obrte, spadajoče v stavbno (gradbeno) stroko, ter uporablja v doseg svojega namena vsa zakonita dopuščena sredstva;

2. sodeluje pri podjetjih, ki se bavijo s panogami, navedenimi pod točkami a) do d) prvega odstavka;

3. nalaga v svojem hranilnem oddelku prihranke članov in članov „Unije stavbinskih delavcev“, ali nje naslednje organizacije in članov razrednih organizacij.

Zadruga pogodba z dne 6. novembra 1923. Opravilni delež znaša 1000 Din ter se lahko vplačuje v tedenskih obrokih po 25 Din. (Pristopnina znaša 50 Din.)

Vsak zadrugi jamči s svojim opravljenim deležem in pa še z njegovim enkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo v listih, ki se določijo, in z nabitkom v društvenih prostorih. Načelstvo sestoji iz načelnika, tajnika in blagajnika.

Pravico zastopati zadrugo imata in besedilo firme podpisujeta skupno načelnik in tajnik. Celje, dne 9. januarja 1924.

Častitamo sodrugom v Celju, da so upostavili produktivno zadruga, katera bo glavni pripomoček k zboljšanju gmočnega položaja delavcev vseh strok, ker, kakor je razvidno iz pravil in zadruga pogodbe, se bo zadruga bavila ne samo s stavbami, ampak tudi z drugimi opravili ter bo s tem izpodrinila posamezne koristolovce, ki so si nakupičevali kapital na stroške delavstva. V zadrugi pomaga lahko vsak. Kdor ne more pristopiti kot član, pa lahko daje hranilne vloge zadrugi, seveda mora biti član kake razredne strokovne or-

ganizacije. Mi upostavitev take zadruga pozdravljamo.

POZIV ZA PRISTOP K „SPLOŠNI GRADBENI PRODUKTIVNI ZADRUGI V CELJU“.

1. Kdor se ne strinja s tem, da kapitalisti izrabljajo delavce z nizkimi mezdami, ta naj pristopi k „Splošni gradbeni produktivni zadrugi“ v Celju.

2. Kdor se ne strinja s poslabšanjem socialne zakonodaje, zlasti pa z odpravo zakona o zavarovanju in o zaščiti delavcev, ta naj pristopi k SGPZ.

3. Kdor se ne strinja z ukinitvijo 8-urnega delavnika, ta naj pristopi k SGPZ.

4. Kdor se ne strinja s pomanjkanjem stanovanj za delavce, ta naj pristopi k SGPZ.

5. Kdor se ne strinja s tem, da so delavci poleti prezaposleni in pozimi nezaposleni, ta naj pristopi k SGPZ.

6. Kdor se ne strinja s tem, da imajo stavbni podjetniki ob koncu stavbene sezone mnogo preveč nekontroliranega dobička, delavci pa samo glad in pomanjkanje, ta naj pristopi k SGPZ.

7. Kdor se ne strinja s tem, da Zveza industrijev dikтира nizke plače delavstvu, posebno pa stavbinskemu, in jemlje delavstvu zakonite pravice, ki jih je buržuazija milostno podelila proletariatu, ta naj pristopi k SGPZ.

8. Kdor se ne strinja z nizkimi obrestmi v kapitalističnih denarnih zavodih, ta naj poskrbi, da pride njegov denar v hranilni oddelk SGPZ.

9. Kdor se ne strinja z ofenzivo bančnega kapitala, ki vzdržuje kapitalistično časopisje, katero piše proti delavskemu razredu, ta naj dela na tem, da dobi zadrugi moč.

10. Kdor je za izvedbo socialne revolucije brez „zedinjevalnih“ fraz, ta naj pristopi in agitira za „Splošno gradbeno produktivno zadruga v Celju“, Vodnikova ulica št. 3.

Trbovlje. Podružnica Unije slov. rudarjev v Trbovljah sklicuje za nedeljo 17. II. t. l. ob štirih popoldan v Del. domu v Trbovljah svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Vsakega člana dolžnost je, da se občnega zbora udeleži, da si povemo, kaj nam ni všeč, ter da si določimo nove smerne za bodoče delo — ODBOR.

Gotovlje. Pri nas se je vršil dne 4. februarja 1924 v prostorih Štajnerjeve gostilne redni letni občni zbor tukajšnje podružnice „Unije stavbinskih delavcev“, v kateri so združeni tudi porcelanski delavci. Ob jako dobri udeležbi je s. Zupanc otvoril občni zbor in podal kratko predsedniško poročilo. Nato se je prečital zapisnik, nakar je podal izčrpano blagajniško poročilo s. Josip Škraber kot blagajnik. Kontrola je predlagala absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Po poročilih podružniških funkcionarjev je poročal s. Leskošek iz Celja o splošnem stanju delavstva in o socialni zakonodaji v Jugoslaviji. Razlagal je, kako bo proletarstvu mogoče osvoboditi se izpod kapitalističnega jarma ter odpraviti krivične in nezadostne mezde, ki jih delavstvo sedaj sprejema za svoje dragoceno delo, s katerim mora vzdrževati ves gnili kapitalistični družabni red. Utemeljeval je važnost organizacije, kajti brez te je nemogoče misliti in upati na kako osvobojenje proletariata, ker posameznik ni kos zboljšati položaj v družbi. Najlepši dokaz zato nam je vstajenje kapitalističnih kartelov, kar znači, da organizirajo gg. kapitalisti produkcijo v svojo kapitalistično zasebno last. Naglašal je, da je centrala „Unije“ ustanovila svojo lastno produktivno zadruga, v kateri se bodo izdelovali najrazličnejši proizvodi stavbinskega delavstva. Spodbujal je članstvo, da se čim številneje udeleži te organizacije dela, kajti to je sedaj naša parola. Članstvo je vzelo izvajanje govornika z zadovoljstvom na znanje. Nato se je vršila volitev odbora za prihodnje leto. Izid volitev je sledeči:

Peter Zajc predsednik, Franc Cokan predsedn. namestnik, Julka Rupnikova tajnica, Josip Škraber blagajnik, Jakob Pikel in Tončka Vaševa, preglednika, Vinko Jošt, Franc Gojznik, Andrej Zajc, Franc Vipotnik, Ivan Grabner, Ivan Došler, Pavla Škraberjeva in Tončka Grabnerjeva, odborniki.

Kot delegat na kongres „Unije“ dne 24. febr. v Celju je izvoljen soglasno s. Josip Škraber. Kot gostje za kongres so se prijavi sledeči člani: Tončka Vaševa, Franc Vipotnik, Pavla Škraberjeva in Ivan Došler. Da so se prijavi člani za goste na kongres, je najboljši dokaz, da je v Gotovljah mnogo zanimanja za organizacijo.

Občni zbor je tudi sklenil, da se bodo vršile volitve obratnih zaupnikov pri tvrdki Vasold in drug, ter se je sestavila sledeča kandidatna lista: Anton Zupanc, Gašper Fludernik, Andrej Vipotnik. Nato se je lepo uspeli občni zbor zaključil.

Revizijsko poročilo

Kons. društva za Slovenijo za I. 1922-23.

[Nadaljevanje.]

Toliko v splošnem. Posebna kalkulacija izgleda tako-le:

1. Živila, ta se proizvajajo dnevno in v velikih množinah. Kupiti jih mora vsakdo, zato je dobiček, ki ga išče v njih trgovec, v procentih izražen, prav majhen. „Die Menge macht es“, pravi Nemeč. Dobiček je pri živilih v splošnem od 6—20%, dobijo se pa tudi posamezni slučaj, kjer je kalkulacija naravnost oderuška, tako slučaj: klobase Velerjeve so bile kupljene po 4 Din, prodane pa po 10 Din,

torej 150%. Kis, ki ga veliko rabijo, se stalno kalkulira z več nego 40%. Adria kava po 27 Din na 36 Din. Frank 15'50 Din na 20 Din. In tako bi lahko našli mnogo predmetov, ki ljudi privlačujejo in ni nujne potrebe, da so visoko kalkulirani.

2. Spirituozne: Žganje je na splošno rečeno šele prepoceni. Vendar je pri njem zelo mnogo zasluga. Kalkulira se s 30—60% in čez. Kalkulacija vina ni nikjer razvidna, kakor tudi nista našla revizorja mnogo vinskih faktur. O tem torej tudi ne moreta podati poročila.

3. Dišave: Da-li so nakupi ugodni ali ne, tega iz faktur ni mogoče spoznati. Prodajne cene so pa silno visoko določene. Pri nekaterih dišavah sta ugotovila celo 200% podražanje. Če je to zadrugi v prospeh, seveda ni iz priloga razvidno, mnenja sta pa, da stori pri stari ženicu silno dober vtis, če dobi za 2 Din dosti več popra kot pri sosedu in bo drugič že zaradi popra prišla v trgovino.

4. Manufakturno blago in drugo. S temi predmeti se oskrbujejo ljudje le takrat, če imajo dosti denarja ali pa v skrajni sili. So dragi, zato leži trgovcu v njih velik denar, ki mu mora nositi gotove procenete. Zato določa prodajne cene visoko, večinoma se gibljejo od 20—50%. Dežniki delajo izjeme, kupljeni so bili po 54 Din, prodani po 100 Din, ali pa kupljeni po 71'25 Din, prodani po 122'50 Din, kar dela skoro 100%. Toda stalne kalkulacije nista zasledila nikjer, ravna se menda vedno po krajevnih razmerah.

5. Obleka: Čevlji so gibljejo v mejah 20—40%, hlobuki, kateri se kupijo navadno pri tvrdki Čadež na Mesnem trgu mesto v tovarni, prav tako z istim dobičkom. Obleke, — mimogrede omenjeno, kupljena pri Derendi, kateremu delajo ljubljanski krojači — se prodaja tudi z 20—40%, prav tako nogavice.

V poslovnem letu od 1. VII. 1922 do 30. VI. 1923 so prejeli:

Kdo	Plače Din	Dnevnice Din	Ugodnost pri nakupu blaga Din	Skupaj Din	Na dan torej Din
Štefan Dražil	75.591'99	14.542'67	2.092'50	92.227'16	270
Šime Jurčič	55.197'50	7.780'63	2.000'—	64.978'13	175
Marica Urbančeva	52.109'60	2.277'25	1.596'50	55.983'35	155
Valentina Vrhunec	44.267'25	8.999'50	2.000'—	55.266'75	154
Skupaj	227.166'34	33.600'05	7.689'—	268.455'39	754

„Ugodnost pri nakupu blaga“ označuje bene, ki ga imajo uslužbenci odnosno člani načelstva s tem, da kupijo blago po lastni ceni zadruga in ne po prodajnih. Vse te številke pa so gotovo premajhne, zakaj eden izmed članov načelstva (sodr. Dražil) je samo pri enem računu manufakturnem dobil 1512'25 Din — F. C. 156'23, vseh takih računov pa ni bilo časa izračunati, zato so se te številke vzele kar približno in to na podlagi računa sodr. Urbančeve in sodr. Dražila. Ta bene je treba smatrati kot plačilno ugodnost posameznika in zdi se, da se je le malo preveč poslužujejo in tako večajo svoje dohodke. Odkar obstaja hranilni oddelek naše zadruga, odnosno koncem poslovnega leta 1922-23, so imeli posamezni člani načelstva, odnosno njih mladina v hranilnici naslednje vsote:

1. Dražil	1513'84 Din	Gar. sklad	2284'70 Din
2. Jurčič	1717'42	„	7679'11
3. Urbančeva	627'—	„	50'84
4. Vrhunec	885'56	„	201'93
Skupaj	4743'82 Din		10.216'58 Din
	ali 4% letne plače.		ali 18% letne plače.

6. Galanterijsko blago v splošnem jako visoko kalkulirano, giblje se med 50—100% dobička, tako je tudi pri trgovcu in tudi pri naši zadrugi.

Iz navedenega je razvidno, kar je uvodoma omenjeno o prodajnih cenah, namreč, da se ne gibljejo v mejah trdno določenih smernic prodaje, temveč so odvisne od samovolje trgovcev, ki jim je zadruga na poti, ali z drugimi besedami povedano, cene niso določene z ozirom na dobrobit kupujočih članov, temveč na razpoložene konkurentov. Zato skačejo stalno, mesto da se enakomerno gibljejo in se konkurenti po naših ravnaajo.

V naslednjih podatkih bosta revizorja skušala odgovoriti na ostala uvodoma stavljena vprašanja. Prvo pa, kar morata izrečno poudariti, je, da je poslovanje naše zadruga s trgovskega stališča popolnoma pravilno. Različne malenkosti, kakor površne knjižbe, slab neslovenski jezik, ne morejo izpremeniti na tem dejstvu ničesar. V smislu zadrugnih potreb in ciljev pa, kakor je razvidno iz predloženih razmotirani, poslovanje ni v redu in zadrugne govorice, razširjene med članstvom, da smatrajo nekateri uslužbenci zadrugo kot ugodno preskrbovalnico z vsem potrebnim, niso neutemeljene. Kolikor toliko je bilo revizorjema težko delati pod zavestjo, da morata govorice označiti kot neutemeljene, ali pa dobiti krivce, vendar sta skušala v tem notranjem sporu biti popolnoma nepristranska in podajata le nekatera dejstva. Pri navedbi tozadevnih števil bo morda kaka malenkostna razlika, to pa bržčas v dobro prizadetim, zakaj vedno se je vzelo manjše število. Med članstvom so bile raznesene govorice, kako ogromne plače imajo člani načelstva, posebno ravnatelj Dražil. Da se enkrat točno izpodbijejo te govorice in da si je nadzorstvo samo na jasnem, koliko imajo posamezni člani načelstva plače, sta si revizorja izpisala podatke in ugotovila sledeče:

Glasom pogodbe pa mora biti garancijski sklad v gotovem času vplačan. Razlike vplačil so pa tako velike, da moramo nujno sklepati na nerednost v plačevanju ali pa denarne zadrege posameznih članov. Med dolžniki in to dolgotrajnimi, najdemo tudi člane načelstva, in sicer:

Dražil	3775'45 Din
Jurčič	—
Urbančeva	3895'59
Vrhunec	2260'23

Skupaj 9931'27 Din
ali 382% letnih plač.

Potem ko smo ugotovili plače, dnevnice in razne prihodke članov načelstva, jih primerjali s hranilnimi vlogami, garancijskim skladom in dolgovi, tedaj se nam pokaže žalostna slika navdušenja za zadrugo. Ne samo, da pri tej sijajni plači — to mora priznati vsakdo, da je sijajna — da pri tej plači zanašajo vsi prihranki, ki jih zausajo svoji hranilnici 4% enoletne plače, da plačajo v enem letu 18% od plače garancijskemu skladu, povrhu vsega imajo še dolg in to večletni dolg. Banki mora zadruga od

tega dolga plačevati visoke obresti, oni pa porabljajo ta denar brez obresti v svoje privatne namene. Na drugi strani pa še plačujejo odnosno zadruga plačuje njihovim hranilnim vlogam, ki znašajo par soldov več kot njihov dolg, obresti. Če ne more človek s par sto kronami nahraniti v letih več kot 2000 Din ali celo 50 Din, potem se ne smemo prav nič čuditi, če odrekaajo varčevati najnižji sloji, ki imajo komaj toliko grošev na dan, kot oni kron.

V računu zguhe in dobička za leto 1922-23, je izkazan pod naslovom „plače“ znesek 1.394'646'42 Din. V tem znesku so vštete samo plače, ki gredo v pretežni večini na račun uslužbencev izven načelstva. V specifikaciji upravnih stroškov pa najdemo pod naslovom „revizija, naddelo, potrošnje“ znesek 95.464'37 Din, ki gre iz večine na račun načelstva. Ker se ni vršila revizija za leto 1921-22, tudi ni mogoče v % povedati razmerje med plačo, odnosno prejemki uslužbencev in članov načelstva. Za leto 1922-23, pa tega tudi ni mogoče izračunati, zakaj tozadevne postavke v knjigah ob času revizije niso bile zaključene. Torej se moramo poslužiti računa domnevanja. Ta račun izgleda sledeče:

Vzemimo, da je celo leto 1922-23 bilo 140 uslužbencev, ki so dobivali nadpovprečno plačo. To vrže na leto 1.260.000 Din. Člani načelstva pa prejemale celo leto 268.455 Din — vsak razvidi na prvi pogled, da prejemale 4 člani načelstva 1/5 plače od prejemkov 140 uslužbencev, odnosno en član načelstva stane na leto povprečno toliko kot 30 navadnih uslužbencev. Pri tem pa seveda niso ne pri uslužb., ne pri članih načelstva všteti izdatki za bolniško blagajno in penzijsko zavarovanje, katere stroške nosi vse v celoti zadruga in ki jih moramo pravzaprav smatrati vsaj deloma kot dohodek uslužbencev. Sem spada tudi davek, ki ga vsega plača zadruga. Revizorja se vzdržujeta povedati svoje mnenje o razmerju zgoraj navedenih plač, pač pa smatra za svojo dolžnost, da opozorita člane nadzorstva, naj blagovolijo razmišljavati, če more zadruga prenašati brez škode za svoj razvoj tak ogromni aparat, katerega glava stane 1/5 izdatkov navadnega uslužbenstva in če je zadrugi v prospeh oni § družstvenih pravil, ki govori, da mora biti 5 članov načelstva v zadrugni službi, da so takoj pri roki za sejo, dalje, če je za zadrugo zdravo, da je med plačami prvih uslužbencev odnosno prvega, ki ima na 7500 Din mesečnih dohodkov, in zadnjega, ki celo leto ne zasluži 4 petine tega — vseh uslužbencev pa ni več kot 144 — če je to razmerje zdravo in tako, da navdaja ostale uslužbence z veseljem do dela za prospeh zadruga. O vsem tem naj blagovolijo nadzorstvo razmišljati, snovati načrte za izpremembo, ki se mora izvršiti čim prej tem boljše za nas in za zadrugo, ki jo mi s ponosom imenujemo našo, kar pa pravzaprav ni. [Dalje prih.]

Sodruzi, zbirajte za Tiškovni sklad!

Bolečine? V obrazu? V udih? Poskusite prvi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter že čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnateh ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10% doplačilom razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252 Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 3000

Vsem članom SSJ in KDZ naznanjam, da sem preteklo leto otvoril mizarako obrt. Če bo kak član ali članica potreboval pohištvo ali kakšno drugo stavbinsko ali mizarako delo, naj se oglasi pri

MARTINU VERBOVŠKU,
mizarju v Boletini št. 19 p. Po-
nikva ob juž. žel.

Postregel bom s domačim blagom, lepo in trpešno izdelanim po naročilu. Za člane in članice SSJ in KDZ 10% popusta.

Priljubljenost, ki jo uživa „Žika“ bolj in bolj, je najboljšje priporočilo za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanca v vsaki hiši, pravtako spoznavajo naše gospodinje danes, da je mogoče z „Žiko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je nj, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI
Aleksandrova c. 5.

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice. Obresti po dogovoru. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. Telefon št. 367.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE
NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija. Litografija